УДК 338.4

JEL: L 66, Q 13, Q 67

Герасименко Юлія Сергіївна

к.е.н., доцент кафедри статистики і економічного аналізу,
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва,
Харків, Україна
ORCID ID: 0000-0002-8888-7472
e-mail: gerasimenkou04@gmail.com

Остапенко Роман Миколайович

к.е.н., доцент кафедри статистики і економічного аналізу,
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва
Харків, Україна
ORCID ID: 0000-0002-5976-5871
e-mail: rm_ostap@ukr.net

Велієва Вікторія Олександрівна

к.е.н., доцент кафедри статистики і економічного аналізу,
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва
Харків, Україна
e-mail: v.velieva@ukr.net

ПРАВИЛА І ВИМОГИ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Анотація. В статті досліджуються особливості виробництва органічної продукції. Авторами визначено поняття органічного виробництва. Виявлено, що органічна продукція підлягає сертифікації, бо без цього документу продукт не буде визнаним як «органічний». Підкреслюється, що зміни передбачають окреме положення стосовно підтримки виробників органічної продукції за трьома напрямками: виділення бюджетних субсидій з розрахунку на одиницю оброблюваних угідь або одну голову ВРХ, відшкодування до 30% вартості витрат на проведення сертифікації органічного виробництва і відшкодування до 30% вартості витрат на придбання, дозволене на використання придбання добрив, насіння, кормів. Сприяння розвитку органічного виробництва в Україні – один із пріоритетів діяльності уряду. Спільно з громадськими організаціями, міжнародними проектами, уряд України буде працювати над вдосконаленням законодавчої нормативно-правової бази. В найближчих планах Міністерства – робота щодо запровадження державної підтримки виробників органічної продукції.

Проаналізовано, що органічна продукція, що вводиться в обіг та реалізується, повинна маркуватися державним логотипом для органічної продукції. Державний логотип для органічної продукції наноситься виключно на продукцію, вироблену відповідно до законодавства України у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, що підтверджено сертифікатом, що засвідчує відповідність процесу виробництва продукції та її обігу вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

З'ясовано, що органічне виробництво є пріоритетним напрямом розвитку сільського господарства, дозволяє реалізувати концепцію збалансованого розвитку агросфери за рахунок соціально-економічної і природно-ресурсної збалансованості і має на меті забезпечення суспільства безпечними та якісними продуктами харчування, а також збереження та покращення стану навколишнього природного середовища. Отже, органічне виробництво забезпечує вихід екологічно безпечної продукції, яка є результатом органічного виробництва – процесу, що забезпечує вирощування сільськогосподарської продукції, використовуючи лише біологічні ресурси та не завдаючи шкоди навколишньому середовищу. Переваги органічної продукції в тому, що вона корисна для здоров'я та екологічно безпечна.

Ключові слова: виробництво органічної продукції; органічна продукція; сертифікації органічного виробництва; маркування органічної продукції; державний логотип для органічної продукції; органічний ринок.

DOI: <http://doi.org/10.32750/2020-0218>

ВСТУП

Постановка проблеми. Виробництво органічної продукції має свої технологічні особливості, які пов'язані з впровадження органічних технологій та сертифікацією виробництва. Все це потребує відповідної організації виробництва, перевірки технологічного процесу та дотриманням юридичних процедур. Відтак, лише підприємства можуть слугувати базою для виробництва органічної продукції.

Статтею 1 Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» закріплено визначення органічного виробництва. Органічне виробництво - сертифікована діяльність, пов'язана з виробництвом сільськогосподарської продукції (у тому числі всі стадії технологічного процесу, а саме первинне виробництво (включаючи збирання), підготовка, обробка, змішування та пов'язані з цим процедури, наповнення, пакування, переробка, відновлення та інші зміни стану продукції), що провадиться із дотриманням вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції [1].

Органічна продукція підлягає сертифікації (перевірка та встановлення відповідності виробництва та/або обігу продукції вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції) та відповідно наявність сертифікату вирізняє такий товар серед інших (документальне підтвердження відповідності органічного виробництва та/або обігу органічної продукції вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, що видається органом сертифікації). Такі товари підлягають обов'язковому маркуванню.

Маркування - інформація про органічну продукцію, у тому числі державний логотип для органічної продукції, нанесена на етикетку, упаковку, тару, контейнер, контретикетку, кольєретку, ярлик, пробку, листок-вкладиш або на інші елементи упаковки, що супроводжує таку продукцію або посилається на неї відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції [1]. Тобто на етикетці органічної продукції має обов'язково бути розміщений спеціальний логотип (затверджений наказом Мінагрополітики від 22.02.2019 №67 «Про затвердження державного логотипа для органічної продукції») [2].

Державний логотип для органічної продукції складається з графічного зображення та напису, які поміщені у квадрат (два круги, які перетинаються, утворюючи фігуру у вигляді листка рослини, а також з надпису «Органічний продукт». Заборонено використовувати на етикетках продукції назви: «органічний», «біодинамічний», «біологічний», «екологічний», «органік» та будь-яких однокореневих похідних від цих слів з префіксами «біо-», «еко-» тощо будь-якими мовами). Наявність зображення Державного логотипа підтверджує, що виробник органічної продукції пройшов спеціальну сертифікацію і має відповідні документи [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема і аналізом питання виробництва органічної продукції в сільськогосподарських підприємствах займаються такі вітчизняні автори як С.В. Журавель, Б.В. Матвійчук, Н.Г. Матвійчук, Н.А. Макаренко, В.І. Бондарь, Ю.А. Нікітюк, Н.П. Коваленко, Н.М. Фещенко, О.В. Кругляк. Незважаючи на велику кількість досліджень і публікацій, на сьогодні залишається не до кінця вирішене питання аналізу ефективності виробництва органічної продукції в Україні.

Метою статті є вивчення та дослідження правил та вимог виробництва і реалізації органічної продукції в Україні.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Уряд затвердив нові правила сертифікації органічного виробництва та продукції [3], парламент схвалив закон 3295 про держпідтримку органічного виробництва, а Європа змінює свої екологічні правила [4] (Green Deal) в частині «чистоти» продукції. Всі ці три фактори однозначно вплинуть на ринок органічної продукції – він максимально наблизиться до міжнародних стандартів. Адже органічна продукція набуде офіційного статусу у всіх проявах: починаючи із окремого коду на митниці «органік», збільшення площ під органічним виробництвом і закінчуючи появою «Конституції» всього процесу сертифікації органічних продуктів. Відбудеться й максимальна гармонізація українського законодавства з нормами ЄС щодо захисту прав споживачів.

Детальніше про це та багато цікавого іншого говорить президент ГС «Органічна Україна» Оленою Корогод (екс-Березовська). Цей порядок сертифікації – один із основних документів для стабілізації ситуації на органічному ринку України. Порядок сертифікації органічного виробництва – це «Конституція» процесу сертифікації, тобто контролю, виробників органічної продукції. Положення про сертифікацію – це механізм підтвердження відповідності виробництва стандарту органічної продукції. Документ потрібен українському ринку і він аналогічний міжнародним нормами (не лише європейському). Будь який міжнародний стандарт має свою процедуру підтвердження, сертифікації, тобто контроль процедури всього процесу виробництва органічної продукції. Результатом процедури сертифікації є уніфікований сертифікат, який отримує виробник. Він підтверджує процес сертифікації. Є сертифікат – тільки тоді виробник може маркувати свою продукцію як органік.

На думку президента ГС «Органічна Україна» Олени Корогод - документ потрібний. Він максимально зближує український та європейський органічний стандарти. Лівова частина переживань виробників щодо порядку була пов'язана із тим, що вже сертифіковані за міжнародними стандартами оператори органічного виробництва не хотіли пересертифікації та подвійного контролю. Але наразі це питання знято – разом з Мінекономіки, в супроводі юридичної експертизи, ми провели робочу зустріч і всі питання детально прояснили для виробників.

Прийнятий порядок сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції завершує порядок законодавчого визначення порядку підтвердження органічної продукції. Це важливо для повноцінного позиціонування органічної продукції з України в Європі. Тобто цей порядок – це свідчення наявності у нас українського стандарту, від якого відштовхуються інші органічні закони, угоди про еквівалентність та всі міждержавні угоди. Сьогодні офіційний статус українського органічного продукту та українського органічного виробництва тільки формується. Після цього можна говорити про повноцінне, офіційне існування органічного виробництва в Україні [5].

В Україні близько 25% населення, в тому числі 15% дітей, потребують дієтичного (лікувального) харчування. У Франції за цим методом працюють понад 5 тис. фермерських господарств, у Австрії та Нідерландах - відповідно 1500 і 500, у Данії - 400 господарств. При цьому уряди багатьох країн Західної Європи розробили системи стимулювання фермерів, які вирощують екологічно чисту продукцію. Так, у Німеччині обсяг державної підтримки «екофермерів» становить 1,1-2,0 тис. доларів США на 1 га, Швейцарії - 1,2-1,5, Данії - 2,5-3 тис. доларів. За такого підходу поліпшується не тільки якість продукції та забезпечується охорона довкілля, а й економніше використовуються енергетичні ресурси. У США, наприклад, за біологічного землеробства затрати енергії на 1 у. о. виробленої товарної продукції були в 2,4, а у Франції у 3-4 рази меншими, ніж за традиційного [6].

Не зважаючи на відсутність державної підтримки, як зазначив Міністр аграрної політики та продовольства України Тарас Кутовий при відкритті міжнародного конгресу «Органічна Україна 2017», кількість виробників, які вирощують органічну продукцію в Україні, зросла на 90% за останні 5 років. Він, зокрема, зазначив: «Органічне виробництво розвивається шаленими темпами, але ми прагнемо, щоб цей процес був більш системним і був значно видиміший і у середині країни і поза її межами. Галузь одна із найдинамічніших [7]. Очільник аграрного міністерства повідомив, що на сьогодні органіка має в обробітку всього 400 тисяч га. «Я вважаю, що ця цифра може бути збільшена у кілька разів абсолютно легко», - сказав Тарас Кутовий.

Якщо звернутись до даних про площ сільськогосподарських угідь в Україні за 2002-2018 рр., то слід констатувати високі темпи росту. Як свідчать дані сайту «Федерація органічного руху України» за аналізований період площа під органічним землеробством збільшилась з 164,4 тис.га у 2002 році до 420,0 га у 2017 році (табл. 1).

Таблиця 1.

Загальна площа органічних сільськогосподарських угідь та кількість органічних господарств в Україні, 2002-2018 рр.

Роки	Площа, тис.га	Кількість господарств
2002	164,4	31
2003	239,5	69
2004	240,0	70
2005	242,0	72
2006	242,0	80
2007	249,9	92
2008	270,0	118
2009	270,2	121
2010	270,2	142
2011	270,3	155
2012	272,9	164
2013	393,4	175
2014	400,8	182
2015	410,6	210
2016	411,2	360
2017	420,0	375
2018	309,1	501

Джерело: [8]

Однак у 2018 році вона скоротилась до 309,1 тис. га. При цьому кількість самих підприємств зросла з 31 до 510. На рисунку 1 також можна побачити, що кількість підприємств зростала поступово, в той же саме час, як площа контрольованих ними сільськогосподарських угідь стрімко збільшилась спочатку у 2003 р., у 2013 р., а потім ще раз у 2017 році.

Протягом останніх років можна спостерігати стійку позитивну динаміку зростання площ сільгоспугідь, на яких ведеться сертифіковане органічне виробництво, спостерігається стабільне зростання як кількості операторів органічного ринку, так і рівня споживання органічної продукції в Україні, чому сприяє тенденція активного наповнення внутрішнього ринку власною органічною продукцією за рахунок налагодження переробки органічної сировини.

Джерело: побудовано за даними таблиці 1

Більшість українських органічних господарств розташовані в Київській, Одеській, Херсонській, Полтавській, Вінницькій, Закарпатській, Львівській, Житомирській областях. Українські сертифіковані органічні господарства – різного розміру – від кількох гектарів, як і в більшості країн Європи, до декількох тисяч гектарів сільськогосподарських угідь. З огляду на процес зростання числа дрібних органічних господарств, їх спеціалізація акцентується, в першу чергу, на вирощуванні плодовоовочевої та ягідної продукції. Проте залишається фактом експортна орієнтація виробників, особливо зернобобових культур та ягід.

Важливою подією для органічного руху в Україні стало прийняття народними депутатами 05 листопада 2020 року Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» та інших законів України щодо функціонування Державного аграрного реєстру та удосконалення державної підтримки виробників сільськогосподарської продукції» [9]. Прийнятим Законом передбачається:

- державна підтримка виробників органічної сільськогосподарської продукції здійснюється шляхом: виділення бюджетних субсидій з розрахунку на одиницю оброблюваних угідь та/або одну голову великої рогатої худоби;
- відшкодування до 30 відсотків вартості витрат на проведення сертифікації органічного виробництва;
- відшкодування до 30 відсотків вартості витрат на придбання дозволених для використання засобів захисту рослин та добрив, насіння, садивного матеріалу та кормів.

Сьогодні внутрішній споживчий ринок органічних продуктів в Україні продовжує розширюватись через основні мережі супермаркетів. Основними видами органічної продукції, яка виробляється в Україні є зернові культури, молоко та молочні продукти, крупи, м'ясо та м'ясні продукти, фрукти та овочі.

Рис. 2. Органічна карта України на кінець 2019 року

Джерело: [10]

За результатами 2019 року можна спостерігати зростання площі сільськогосподарських земель, зайнятих під органічним виробництвом. У 2018 році площа земель з органічним та перехідним статусом складала 309 100 га, а в 2019 р. це вже 467 980 га. Дані були зібрані Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від органів іноземної сертифікації, які сертифікували органічне виробництво та обіг органічних продуктів в Україні за 2019 рік.

За 2020 рік на 17 % зросла кількість операторів органічного виробництва в Україні, на 33 % збільшилася кількість переробників органічної продукції, на 7 % збільшилася кількість виробників, які вже мають маркований органічний продукт в пропозиції для кінцевого споживача. Із 722 операторів органічного ринку, які зафіксовані станом на листопад 2020 року, 114 мають переробку як вид сертифікованої діяльності, із них 64 оператори упаковують продукцію для торгової полиці. Значно збільшилася кількість, стабілізувалися напрямки органічної переробки та доробки – у 2020 році цей показник 24 категорії, в порівнянні з минулим роком виріс на 60 % [10].

Українську органічну продукцію купують переважно країни ЄС. У 2019 році Україна посіла 2-ге місце зі 123 країн за обсягами імпортованої органічної продукції до ЄС, піднявшись на дві сходинки порівняно з попереднім роком.

Так, протягом 2019 року до ЄС ввезено 3,24 млн. тонн органічної агропродовольчої продукції, більше 10% з якої – українська. При цьому український імпорт до ЄС збільшився на 27% - з 265,8 тис. тонн у 2018 році до 337,9 тис. тонн в 2019 році.

Найбільшими країнами-споживачами вітчизняної органічної продукції є Нідерланди, Німеччина, США, Швейцарія, Італія, Великобританія, Австрія, Польща, Чехія, Франція, Угорщина, Румунія, Бельгія, Болгарія, Литва, Канада та Данія.

Українські виробники також експортують в Австралію та деякі азіатські країни. Основними експортними продуктами є зернові, олійні, ягоди, гриби, горіхи, фрукти. Також експортуються макуха соняшника, борошно, олія соняшникова, шрот соняшниковий, яблучний концентрат та березовий сік [11].

Органічне виробництво стрімко розвивається сьогодні в світі, зокрема в країнах Європи. В Україні на протязі останніх років даний сектор сільськогосподарського виробництва стрімко збільшується як за кількістю підприємств, так і за площею сільськогосподарських угідь. Авторами було здійснено порівняльний аналіз органічних та звичайних підприємств в Україні. Були виявлені суттєві розбіжності як за площею землекористування. Розміри землекористування органічних підприємств приблизно в півтора рази перевищували площу звичайних підприємств. Перевірка розбіжностей відносно розмірів підприємств за критерієм площі земель з допомогою методу t-порівняння середніх дозволила констатувати надійність розбіжностей. Серед конкретних культур, в першу чергу, зростали посівні площі під органічною соєю, пшеницею озимою та соняшником. Було також встановлено, що посівні площі під органічною кукурудзою на зерно скоротилися. Відмітили автори також, що органічні підприємства мали в структурі товарної продукції питому вагу галузі тваринництва меншу ніж звичайні [12].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

В Україні перші кроки до виробництва органічної продукції в Україні розпочалися з 1990 років. За даними FIBL і IFOAM у 2013 р. наша країна увійшла в десятку країн світу з найбільшим зростанням площ органічних земель. На внутрішньому ринку споживання органічної продукції впродовж 2010-2018 рр. збільшилось у тринадцять разів: у 2010 р. споживання було на рівні близько 2,5 млн євро, у 2014 р. - сума перевищила 5 млн. євро, а у 2018 році вже 33 млн. євро. У 2018 році Україна вийшла на 20-те місце у Світі за обсягами виробництва органічних продуктів харчування. Було вироблено продукції на суму 137 млн. євро, з яких експортовано продукції на 104 млн. євро.

Отже, можемо стверджувати, що розвиток органічного сектору є особливо важливим та перспективним для вітчизняних аграріїв, споживачів та держави в цілому, особливо в контексті забезпечення продовольчої безпеки, здорового харчування та збереження навколишнього природного середовища. Тому ми активно працюємо в напрямку створення належного правового забезпечення діяльності органічних виробників, а також запровадження чіткої та ефективної системи їх державної підтримки як на регіональному, так і на національному рівнях.

Все більшої популярності у світі зокрема в Україні, набирає продукція органічного походження. Причиною цього є зростаюча різниця між якістю та рівнем безпеки продуктів, що виробляються сьогодні і сертифікованими органічними продуктами. Адже, органічними можуть бути лише ті продукти, які вироблені відповідно до затверджених правил (стандартів), а виробництво пройшло процедуру сертифікації в установленому порядку.

Органічна сільськогосподарська продукція підлягає обов'язковому маркуванню шляхом використання відповідного державного логотипа. Дозволяється також використання недержавних логотипів, запроваджених безпосередньо суб'єктами господарювання, які здійснюють виробництво, реалізацію органічної продукції. Державний логотип складається з напису «органічний продукт» у власних назвах продуктів та торговельних марках при рекламуванні, а також у випадку маркування продукції, яка перебуває на стадії перехідного періоду до органічного виробництва.

Використання державного логотипа встановленого зразка та маркування органічної продукції здійснюється за наявності відповідного сертифіката.

Україна має великий потенціал виробництва органічних продуктів здатна забезпечити повний асортимент органічного споживчого кошика для внутрішнього ринку та вагомий внесок в експорт сільськогосподарської продукції. Але один з головних стримуючих факторів для розвитку українського виробництва і виходу на світові ринки - це відсутність необхідної нормативної та законодавчої бази.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» від 06.06.2019 р. № 2740-VIII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text>.
2. Наказ Міністерства аграрної політики «Про затвердження державного логотипа для органічної продукції» від 22.02.2019 р. № 67. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0261-19#Text>.
3. Схвалено постанову щодо запровадження в Україні власної системи сертифікації органічної продукції. – Режим доступу: <https://agropolit.com/news/18365-uryad-shvaliv-postanovu-schodo-zaprovadzennya-v-ukrayini-vlasnoyi-sistemi-sertifikatsiyi-organichnoyi-produktsiyi>.
4. В ЄС схвалили реформу сільськогосподарської політики. – Режим доступу: <https://agropolit.com/news/18363-v-yes-shvalili-reformu-silskogospodarskoyi-politiki>.
5. Олена Корогод: Я очікую появу Реєстру виробників органічної продукції у лютому-березні 2021 року. – Режим доступу: <https://agropolit.com/interview/827-olena-berezovska-ya-ochikuuy-rojavu-reyestru-virobnikiv-organichnoyi-produktsiyi-u-lyutomu-berezni-2021-roku>.
6. Журавель С.В. Особливості органічного землеробства на Поліссі. – Режим доступу: http://zemlerobstvo.com/wpcontent/uploads/v.z.1-2.2011_2.pdf.
7. Перший міжнародний конгрес «Органічна Україна 2017» «Розвиток органічного ринку в Україні – від виробництва до реалізації». – Режим доступу: http://naas.gov.ua/news/?ELEMENT_ID=3171.
8. Органік в Україні / Федерація органічного руху України Режим доступу: <http://organic.com.ua/organic-v-ukraini/>.
9. Закон України “Про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» та інших законів України щодо функціонування Державного аграрного реєстру та удосконалення державної підтримки виробників сільськогосподарської продукції». – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/199268.html>.
10. VII Міжнародна конференція «Органічна переробка та торгівля 2020». – Режим доступу: <https://agroelita.info/2020/11/vii-mizhnarodna-konferenciya-organichna-pererobka-ta-torgivlya-2020/>.
11. Органічне виробництво в Україні. – Режим доступу: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/organichne-virobnictvo/organichne-virobnictvo-v-ukrayini>.
12. Roman Ostapenko, Yuliia Herasymenko, Vitalii Nitsenko, Svitlana Koliadenko, Tomas Balezentis, Dalia Streimikiene. (2020). Analysis of Production and Sales of Organic Products in Ukrainian Agricultural Enterprises. *Sustainability*. 12, 3416. <https://doi.org/10.3390/su12083416>.

Герасименко Юлия Сергеевна

к.э.н., доцент кафедры статистики и экономического анализа,
Харьковский национальный аграрный университет им. В.В. Докучаева,
Харьков, Украина
ORCID ID: 0000-0002-8888-7472
e-mail: gerasimenkou04@gmail.com

Остапенко Роман Николаевич

к.э.н., доцент кафедры статистики и экономического анализа,
Харьковский национальный аграрный университет им. В.В. Докучаева,
Харьков, Украина
ORCID ID: 0000-0002-5976-5871
e-mail: rm_ostap@ukr.net

Велиева Виктория Александровна

к.э.н., доцент кафедры статистики и экономического анализа,
Харьковский национальный аграрный университет им. В.В. Докучаева,
Харьков, Украина
e-mail: v.velieva@ukr.net

ПРАВИЛА И ТРЕБОВАНИЯ ПРОИЗВОДСТВА И РЕАЛИЗАЦИИ ОРГАНИЧЕСКОЙ ПРОДУКЦИИ В УКРАИНЕ

Аннотация. В статье исследуются особенности производства органической продукции. Авторами определено понятие органического производства. Обнаружено, что органическая продукция подлежит сертификации, потому что без этого документа продукт не будет признанным как «органический». Подчеркивается, что изменения предусматривают отдельное положение относительно поддержки производителей органической продукции по трем направлениям: выделение бюджетных субсидий из расчета на единицу обрабатываемых угодий или одну голову КРС, возмещение до 30% стоимости затрат на проведение сертификации органического производства и возмещения до 30% стоимости расходов на приобретение, разрешено на использование приобретение удобрений, семян, кормов. Содействие развитию органического производства в Украине - один из приоритетов деятельности правительства. Совместно с общественными организациями, международными проектами, правительство Украины будет работать над совершенствованием законодательной нормативно-правовой базы. В ближайших планах Министерства - работа по внедрению государственной поддержки производителей органической продукции.

Проанализировано, что органическая продукция, которая вводится в обращение и реализуется, должна маркироваться государственным логотипом для органической продукции. Государственный логотип для органической продукции наносится исключительно на продукцию, производимую в соответствии с законодательством Украины в сфере органического производства, обороту и маркировки органической продукции подтверждено сертификатом, удостоверяющим соответствие процесса производства продукции и ее обращения требованиям законодательства в сфере органического производства, обороту и маркировки органической продукции.

Установлено, что органическое производство является приоритетным направлением развития сельского хозяйства, позволяет реализовать концепцию устойчивого развития агросферы за счет социально-экономической и природно-ресурсной сбалансированности и имеет цели обеспечения общества безопасными и качественными продуктами питания, а также сохранение и улучшение состояния окружающей природной среды. Итак, органическое производство обеспечивает выход экологически безопасной продукции, которая является результатом органического производства - процесса, обеспечивает выращивание сельскохозяйственной продукции, используя только биологические ресурсы и не нанося вред окружающей среде. Преимущества органической продукции в том, что она полезна для здоровья и экологически безопасна.

Ключевые слова: производство органической продукции; органическая продукция; сертификации органического производства; маркировки органической продукции; государственный логотип для органической продукции; органический рынок.

Yuliia Herasymenko

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Statistics and Economic Analysis,
Kharkiv National Agrarian University named after V.V. Dokuchaeva,
Kharkiv, Ukraine
ORCID ID: 0000-0002-8888-7472
e-mail: gerasimenkou04@gmail.com

Roman Ostapenko

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Statistics and Economic Analysis,
Kharkiv National Agrarian University named after V.V. Dokuchaeva,
Kharkiv, Ukraine
ORCID ID: 0000-0002-5976-5871
e-mail: rm_ostap@ukr.net

Viktoriya Velieva

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Statistics and Economic Analysis,
Kharkiv National Agrarian University named after V.V. Dokuchaeva,
Kharkiv, Ukraine
e-mail: v.velieva@ukr.net

RULES AND REQUIREMENTS OF PRODUCTION AND SALE OF ORGANIC PRODUCTS IN UKRAINE

Abstract. The article examines the features of organic production. The authors define the concept of organic production. It was found that organic products are subject to certification, because without this document the product will not be recognized as "organic". It is emphasized that the changes provide for a separate provision on support for producers of organic products in three areas: the allocation of budget subsidies per unit of cultivated land or one head of cattle, reimbursement of up to 30% of the cost of certification of organic production and reimbursement of up to 30% , allowed to use the purchase of fertilizers, seeds, feed. Promoting the development of organic production in Ukraine is one of the priorities of the government. Together with public organizations and international projects, the Government of Ukraine will work to improve the legal framework. In the near future, the Ministry plans to work on the introduction of state support for producers of organic products.

It is analyzed that organic products that are put into circulation and sold should be marked with the state logo for organic products. The state logo for organic products is applied exclusively to products produced in accordance with the legislation of Ukraine in the field of organic production, circulation and labeling of organic products, confirmed by a certificate certifying the process of production and circulation to the requirements of legislation in organic production, circulation and labeling. products.

It was found that organic production is a priority area of agricultural development, allows to implement the concept of balanced development of the agrosphere through socio-economic and natural resource balance and aims to provide society with safe and quality food, as well as preserving and improving the natural environment. Thus, organic production provides the output of environmentally friendly products, which is the result of organic production - a process that ensures the cultivation of agricultural products, using only biological resources and without harming the environment. The benefits of organic products are that they are good for health and environmentally friendly.

Key words: production of organic products; organic products; certification of organic production; labeling of organic products; state logo for organic products; organic market.

REFERENCES

1. Law of Ukraine on the basic principles and requirements for organic production, circulation and labeling of organic products. № 2740-VIII. (2019, June 06). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text> [in Ukraine].
2. Order of the Ministry of Agrarian Policy on approval of the state logo for organic products. № 67. (2019, February 22). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0261-19#Text> [in Ukraine].
3. The resolution on introduction of own system of certification of organic products in Ukraine is approved. Retrieved from: <https://agropolit.com/news/18365-uryad-shvaliv-postanovu-schodo-zaprovdjennya-v-ukrayini-vlasnoyi-sistemi-sertifikatsiyi-organichnoyi-produktsiyi> [in Ukraine].
4. The EU has approved a reform of agricultural policy. Retrieved from: <https://agropolit.com/news/18363-v-yes-shvalili-reformu-silskogospodarskoyi-politiki> [in Ukraine].

5. Olena Korogod: I expect the Register of Organic Producers to appear in February-March 2021. Retrieved from: <https://agropolit.com/interview/827-olena-berezovska-ya-ochikuyu-poyavu-reyestru-virobnikiv-organichnoyi-produktsiyi-u-lyutomu-berezni-2021-roku> [in Ukraine].
6. Zhuravel S. Features of organic farming in Polissya. Retrieved from: http://zemlerobstvo.com/wpcontent/uploads/v.z.1-2.2011_2.pdf [in Ukraine].
7. The first international congress "Organic Ukraine 2017" "Development of the organic market in Ukraine - from production to sale". Retrieved from: http://naas.gov.ua/news/?ELEMENT_ID=3171 [in Ukraine].
8. Organic in Ukraine / Federation of Organic Movement of Ukraine. Retrieved from: <http://organic.com.ua/organic-v-ukraini/> [in Ukraine].
9. Law of Ukraine on Amendments to the Law of Ukraine on State Support of Agriculture of Ukraine and Other Laws of Ukraine on the Functioning of the State Agrarian Register and Improvement of State Support of Agricultural Producers. Retrieved from: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/199268.html> [in Ukraine].
10. VII International Conference "Organic Processing and Trade 2020". Retrieved from: <https://agroelita.info/2020/11/vii-mizhnarodna-konferencziya-organichna-pererobka-ta-torgivlya-2020/> [in Ukraine].
11. Organic production in Ukraine. Retrieved from: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/organichne-virobnictvo/organichne-virobnictvo-v-ukrayini> [in Ukraine].
12. Roman Ostapenko, Yuliia Herasymenko, Vitalii Nitsenko, Svitlana Koliadenko, Tomas Balezentis, Dalia Streimikiene. (2020). Analysis of Production and Sales of Organic Products in Ukrainian Agricultural Enterprises. *Sustainability*. 12, 3416. <https://doi.org/10.3390/su12083416> [in Switzerland].

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.